

GOVOR
PREDSEDNIKA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE JANEZA JANŠE
NA XII. VSESLOVENSKEM SREČANJU SLOVENCEV V ZAMEJSTVU IN PO SVETU
V DRŽAVNEM ZBORU RS

Ljubljana, 5. 7. 2012

Spoštovani gospe in gospodje, drage rojakinje in rojaki!

Vesel sem tega pogleda – slovenski parlament je redkokdaj tako poln. Vesel sem tudi, da je verjetno povprečna starost manjša kot pa običajno, kadar se sestane slovenski parlament. Vesel sem, da imam danes priložnost nagovoriti vas in vam že na začetku izrekam toplo dobrodošlico v domovini.

V zadnjih letih, pa tudi že prej, ko sem vas obiskoval v zamejstvu in po svetu, sem bil vedno deležen toplega sprejema, zato izkoriščam to priložnost, ko vas je tukaj veliko, ki ste me gostili, da se vam za to zahvalim. Glede na to, da je Slovenija pred kratkim obhajala svoj največji praznik, dan slovenske državnosti, mi dovolite, da ponovno tudi to priložnost izkoristim za to, da se vam zahvalim za tisto pomoč leta 1991, ki je bila izjemno pomembna za to, da je Slovenija svojo državno ubranila in tudi okronala z mednarodnim priznanjem. Izpolnili smo, nekateri pravijo tisočletne sanje, jaz pravim sanje mnogih generacij in tega ne bi dosegli, če slovenski narod doma in po svetu ne bi kot eno deloval za ta skupni cilj in če tega takrat ne bi dosegli bi bila to izgubljena priložnost in veliko vprašanje je, kdaj bi se to spet ponovilo.

Vsako leto pa tudi ne samo na te obletnice, ampak tudi vmes, je to priložnost za odkrito veselje pa tudi za to, da se spomnimo te povezanosti iz tistih junijskih in julijskih dni, leta 1991 in se tega skupaj veselimo. Spomnim se, da smo takrat, ko smo razglasili samostojnost Slovenije gostili tudi zasedanje svetovnega slovenskega kongresa in da sem takrat prvič srečal nekatere izmed vas, da so takrat mnogi vaši rojaki, ki jim prav to na nek način ni bilo to dano ali pa je bilo to nevarno, prišli obiskati domovino ravno v dneh, ko je ta postajala tudi samostojna država in spomini na tiste čase so izjemno lepi in izjemno dragoceni.

Vsi skupaj z udeležbo na včerajšnji prireditvi Dobrodošli doma, ter na temu srečanju na današnjem zboru dokazujete, da danes po teh letih samostojnosti Slovenija ni zgolj neka državno-upravna kategorija, neka birokratska tvorba, ampak da je to tudi skupnost ljudi, rojak in rojakinj doma in po svetu in vsi tisti, ki živite izven administrativnih meja države ste seveda tukaj neločljiv del, skoraj pol milijona vas je po svetu in to je tista dodatna moč slovenskega naroda, ki jo v temu času še posebej potrebujemo.

Oče slovenske države, dr. Jože Pučnik je v svojem eseju z naslovom Slovenija doma in na tujem zapisal: "Merilo za določanje slovenstva je stopnja zavezanosti slovenski kulturi, življenjskim vprašanjem ljudi te kulture in boju, prizadevanju za osnovne možnosti njenega utrjevanja in razvoja." Čeprav gre za misel, ki jo je dr. Jože Pučnik zapisal pred dobrimi petindvajsetimi leti, ta velja še danes.

Še danes velja, da imate mnogi, ki živite zunaj našega državnopravnega ali zemljepisnega okvira te zavezanosti lahko več kakor nekateri doma. Zato ste pogosto tudi naš navdih in spodbuda.

Tisti, ki živimo v domovini, vaše življenje, vaše dosežke in delo pozorno spremljamo, težave s katerimi se srečujete so tudi naše težave in nas žalostijo, na vaše uspehe smo tudi mi ponosni in jih imamo za skupne uspehe. Vseh imen velikih Slovencev, s katerimi so ti uspehi povezani danes tukaj ni možno naštetih in zato tega ne bom niti poskušal, verjetno bi jih veliko izpustil, vsekakor pa nam je v ponos, da so recimo v pionirskem osvajanju vesolja ter sodobni letalski in avtomobilski tehniki svetovnega slovesa tudi slovensko znanje in izkušnje. V čast so nam tudi številne ulice na različnih kontinentih, ki po vaši zaslugi nosijo imena slovenskih osebnosti in krajev. Ponosni smo na slovenske misijonarje, ki mnogim, najrevnejšim, zlasti v Afriki in Aziji zagotavljajo najnujnejše za preživetje in jim prinašajo upanje v življenju. Veselimo se uspehov slovenskih športnikov v tujini, pogosto tudi vstajamo ponoči, da bi lahko spremljali njihove dosežke v živo na drugem koncu sveta in v tistem hipu smo enotni v najboljših željah, ki jih imamo za vse naše rojake ob prevzemu pomembnih ali dosegov pomembnih dosežkov, ali ob, tudi ob prevzemu pomembnih položajev in zadolžitev v gospodarstvu pa tudi v parlamentih ali vladah tujih držav. Radi beremo knjige izpod peres v tujini delujočih slovenskih literatov in danes lahko ponovno rečem, da ste Slovenci, ki živite izven matične domovine, velik povezovalni element slovenske kulture in slovenskega naroda.

Spoštovane rojakinje in rojaki!

V domovini vas ne cenimo le zaradi vašega prispevka k družbenemu napredku širom po svetu, ampak tudi zato, ker ne glede na vse, nikoli niste izgubili vere v svojo domovino. Vi oziroma vaši predniki ste zaradi zgodovinskih okoliščin, bodisi ostali onkraj današnjih državnih meja, bodisi ste slovensko deželo zapustili zaradi ekonomskih, socialnih, političnih in drugih razlogov. Žal ste mnogi, ali pa so morali vaši starši, morali oditi tudi zaradi krivic in groženj, ki ste jim bili izpostavljeni, bodisi v času fašizma na Primorskem, bodisi in zlasti v obdobju po 2. svetovni vojni. Na to poglavje naše zgodovine nikoli ne bomo mogli biti ponosni. Prav je, da ga obžalujemo in se od njega zavestno oddaljimo tudi na simbolni ravni. Nikoli več Slovenci ne smemo dopustiti razmer, v katerih bi ljudje zaradi strahu za svoje življenje ali imovino zapuščali svojo lastno domovino.

V času, ko še nismo imeli samostojne države in ko sta bila svoboda in demokracija zgolj naše sanje, so bile te vrednote za nas v veliki meri otipljive in lahko tudi rečem v upanjih dosegljive po vaši zaslugi. Gojili ste pluralizem in svobodno misel, v zamejstvu in po svetu ste ohranjali otoke svobode in otoke odprte razprave o slovenski samostojnosti in neodvisnosti in demokraciji, ohranili ste kulturno in jezikovno identiteto ter objavljali pomembna besedila, tako o naši preteklosti kot tudi o vizijah za prihodnost. S tem ste pomembno prispevali k intelektualnemu ter kulturnopolitičnemu prebujenju, ki je konec 80. let prejšnjega stoletja omogočilo tudi oblikovanje slovenske države. Tudi najbolj kritično obdobje po osamosvojitvi je mnogo od vas svoji domovini dalo na razpolago svoje znanje, osebne stike, pogosto tudi materialna sredstva in jaz kot takratni obrambni minister sem bil še posebej vesel klicev iz celega sveta, ko so naši rojaki ponujali tudi pomoč, da pridejo v Slovenijo in mnogi so tudi prišli in pomagali pri obrambi domovine, kot prostovoljci.

V procesu prizadevanj za mednarodno priznanje mlade države ste tako odigrali nenadomestljivo vlogo. Če takrat, kot sem dejal že na začetku, Slovenci ne bi delovali kot en mož, bi zgodovinsko priložnost za oblikovanje lastne države lahko tudi zapravili.

Spoštovani!

Kljub mnogim težavam in stranpotem in tudi neizkoriščenim priložnostim v času dobrih dveh desetletij življenja samostojne slovenske države, je Slovenija vendarle v tem času po osamosvojitvi dosegla več in mnoge stvari tudi hitreje, kot smo si takrat predstavljali. Seveda pa pretekli uspehi nikoli niso sami po sebi zadostno jamstvo, tudi za samo prihodnost in za uspehe v prihodnosti.

V tem času živimo neko stanje, ki je dokaz za to trditev, zato v tem trenutku slovenska vlada pospešeno sprejema ukrepe, da bi državo popeljali iz recesije in gospodarskega zastoja. Z namenom znižanja javne porabe in oživitve gospodarske aktivnosti smo morali zato letošnjo pomlad ob ustreznem socialnem dialogu poskrbeti za spremembe v celem korpusu zakonodaje, zato da smo vsaj malo uravnotežili slovenske javne finance in se oddaljili od brezna, v katerega vodi nebrzdano zadolževanje.

Med najpomembnejšimi ukrepi za ponovni zagon gospodarske rasti, ki smo jih že sprejeli, so znižanje davčnih obveznosti za podjetja, še posebej, če ta vlagajo v raziskave in razvoj, saj je to edina dolgoročna zdrava pot do novih delovnih mest. Vlada si v tem času tudi močno prizadeva za soglasje glede ustavnih sprememb, ki bi omogočile bolj učinkovito in tudi cenejše delovanje države. Prav tako se osredotočamo na dodatne ukrepe v smeri odprave nepotrebnih oziroma škodljivih birokratskih ovir ter na izboljšanje poslovnega okolja.

Slovenija v tem trenutku nujno potrebuje domače in tuje investicije v gospodarstvu, zato smo odločeni, da se še bolj odpremo svetu ter okrepimo gospodarske in tudi medčloveške stike z drugimi državami, tudi ob vaši pomoči. Veselimo se sodelovanja z vami na tej poti in smo odprti za vaše predloge.

Ko sem bil v maju v okviru udeležbe na vrhu NATA v Chicagu, v združenih državah, sem se tam srečal tudi z nekaterimi izmed vami in rojaki, ki živijo v Chicagu in okolici, takrat smo se srečali tudi s podjetniki slovenskega rodu iz združenih držav. Ti so nam predstavili nekatere izkušnje v sodelovanju s slovenskim trgom ter tudi nakazali možnosti boljšega sodelovanja med slovenskimi in ameriški podjetji.

Prepričan sem, da bomo na osnovi takšnih koristnih izmenjav in koristnih predlogov, ki jih tako srečujemo, lažje prišli do rešitev, ki bodo omogočale tudi okrepitev gospodarskega in drugega sodelovanja. Slovenska vlada skuša biti v tem mandatu, predvsem s pomočjo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, čim bolj konkretna pri pospeševanju medsebojnih osebnih stikov med Slovenci doma in v tujini.

Na podlagi akcijskega načrta sodelovanja s slovenskimi znanstveniki in drugimi strokovnjaki v tujini smo vzpostavili spletni imenik v katerega se je doslej med drugim vpisalo tudi že preko 200 slovenskih znanstvenikov, vzpostavlja se spletni imenik slovenskih podjetnikov v tujini, načrtuje se pa tudi obiske delegacij gospodarstvenikov slovenskega rodu v Slovenijo. Prav včeraj je denimo potekal tudi strokovni posvet z naslovom etnična ekonomija in Slovenci zunaj Republike Slovenije, ki ga je ob sodelovanju urada organiziral inštitut za slovensko izseljenstvo. Vse to so napor v smeri, da bi se medsebojno tesneje povezali in skupaj doprinesli k razvoju znanstvenega, ekonomskega in družbenega delovanja vseh Slovencev.

Drage rojakinje, dragi rojaki!

Prizadevanja za čim boljši položaj vaših skupnosti v drugih državah je tudi sestavni del slovenske zunanje politike.

Prav tako pa vlada ob pomoči vrste slovenskih javnih inštitucij skuša delovati v smeri čim bolj konkretne podpore delovanju vaših skupnosti. Tako pomagamo pri skrbi za kulturno sodelovanje, pri zagotavljanju pogojev za ohranjanje in učenja slovenskega jezika v tujini, pri tem, da se Slovenci v zamejstvu in po svetu lahko pod ugodnejšimi pogoji vpisujejo v visokošolske zavode. V okviru možnosti se zagotavljajo tudi pogoji za ohranjanje medsebojnih stikov na področju športa, spodbuja se neposredno sodelovanje različnih kulturnih izobraževanj in gospodarskih, kmetijskih in drugih organizacijskih struktur. S finančnimi sredstvi skušamo pomagati in ponekod tudi omogočati funkcioniranje različnih slovenskih organizacij po svetu in tudi dejavnosti. Seveda pa se v temu času Slovenija srečuje z gospodarsko krizo, kot sem dejal že prej, v letošnjem letu smo bili prisiljeni v prvi velik korak pri močni omejitvi javne porabe, vendar smo si navkljub krčenju teh sredstev prizadevali za to, da se čim manj posega v sredstva za sofinanciranje vaših projektov in programov. Po sprejemu rebalansa proračuna za letošnje leto sredstva za podporo Slovincem po svetu praktično zadostujejo za ohranitev polnega financiranja odobrenih programov, tudi v primerjavi glede na prejšnja leta. Malenkostno so se skrčila sredstva za podporo avtohtone slovenske narodne skupnosti vendar Vlada tudi tukaj išče morebitne dodatne možnosti sofinanciranja.

Vlada, ki jo vodim, se je k pozitivnemu odnosu in k delu za čim večjo povezanost vseh Slovencev doma in po svetu zavezala tudi s koalicijsko pogodbo. O temu področju pogodba govori precej natančno, proučujemo tudi aktualnemu delu podpore našim skupnostim po Zakonu o Slovincih izven meja Republike Slovenije in ugotavljamo, ali je kakšno od teh določb potrebno dopolniti. Dorekli bomo tudi nov model za vstopanje slovenskih znanstvenih in kulturnih interesov v tujini, kjer računamo tudi na vašo podporo. Prizadevamo si zmanjšati administrativna bremena, za vaše organizacije pri pridobivanju finančnih sredstev oziroma kolikor je možno poenostaviti te postopke pa tudi za boljše koriščenje evropskih sredstev, ko gre za čezmejne projekte. Seveda lahko bolj izkoristimo tudi sodobne elektronske komunikacije in če bo slovenski parlament v prihodnosti tako odločil, bo omogočeno tudi elektronsko izvrševanje volilne pravice.

Dragi rojaki!

O vsem tem in tudi o nekaterih drugih predlogih se bomo lahko konkretnije pogovorili že letošnjo jesen, in sicer v obliki oziroma v okviru zasedanj Sveta za Slovence v zamejstvu in Sveta za Slovence po svetu. To sta dva nova organa po temu novemu zakonu, sprejetem v našem prejšnjem mandatu in manevrski prostor, ki ga oba organa dajeta doslej še nismo v celoti izkoristili. Verjamem pa, da še nikoli doslej nismo imeli toliko volje in tudi tako dobrih normativnih osnov za napredek. Kot sem dejal že prej, boljše pogoje in boljše možnosti za sodelovanje odpirajo tudi tehnološke spremembe, te olajšujejo potovanja, medsebojno komunikacijo. Na daljše razdalje omogočajo večjo povezanost, to sami najbolje veste in prepričan sem, da bomo vse te blagodati civilizacije v prihodnosti znali še bolje izkoristiti, še posebej, ker se tega zavedajo mlajše generacije in njih še posebej potrebujemo na krovu pri teh naporih.

Dovolite mi, da ta nagovor zaključim z željo, da bi v duhu izmenjave idej in predlogov v okrepitvi naših vezi, potekala tudi vaša današnja nadaljnja razprava. Prepričan sem, da boste tudi v prihodnje ostali ambasadorji svoje domovine, okno svoje domovino v njeno sosedstvo in v širni svet. V teh dneh vam želim prijetno nadaljnje bivanje v domovini, želim vam, da srečate čim več dobrih ljudi, prijateljev in znancev in želim si, da se čim prej spet snidemo. Bog živi nam deželo, bog živi nam slovenski svet!